

## Inhoudsopgave

1. ER .....	2
2. De kinderen Gods .....	3
3. De tekenen der tijden.....	7
4. Geloof.....	9

## 1. ER

“Ik geloof wel dat er iets is”, hoort men vaak antwoorden, als men een willekeurig mens vraagt naar zijn geloof. Dat is de tot het uiterste minimum gereduceerde geloofsbelijdenis, maar ze getuigt toch nog van enig godsbesef, vaag en wazig. Er is iets, dat betekent: een of andere onbekende Macht, waar ik verder niets vanaf weet.

Zover waren in het oude Athene de filosofen ook gekomen. Vanuit het afgodendom, vanuit het geloof in die hele godenfamilie dat ze achter zich gelaten hadden. Er is meer, er is iets. Zover komen vele moderne mensen ook, maar dan vanuit het starre materialisme en vanuit de ontkenning van alles wat men niet zien of meten kan. Er is meer, er is iets. Zij hebben ergens in hun hart wel geen altaar opgericht, maar toch een plaatsje ingeruimd voor die onbekende God. Dat lege plaatsje wil de bijbel vullen en die onbekende God bekend maken. Die God is Liefde en liefde kan alleen uitgaan van een Persoon. Daarom niet: Er is, maar Ik ben.

Dat is nog altijd het evangelie aan ons verkondigd. Als wij de bijbel lezen - en nooit werd die zoveel gelezen als in de tweede helft van de 20ste eeuw - als wij de bijbel lezen onder de leiding van de Heilige Geest, dan krijgt het ‘Er is iets’ gestalte en gaan we God herkennen die liefde is. En dan komen de tijden van geloof en trouw waarin we het niet meer zien. Tot aan de grote vervulling als we Hem zullen ‘zien van aangezicht tot aangezicht’.

Zoals er een minimale geloofsbelijdenis is, is er ook een daarbij passende minimale schuldbelijdenis. Men zegt dan niet meer: wij hebben gezondigd tegen God, maar: wij zijn er allemaal wel eens naast geweest. Het ‘tegen God’ wordt ‘er naast’. Nu is het merkwaardig dat het woord dat in de bijbel gebruikt wordt voor zondigen in het oude Grieks betekent: er naast zijn, missen. Bijv. van de weg zondigen, de weg kwijt zijn, of: de pijl zondigt van het doel, hij gaat er naast, het schot is mis. Daarna krijgt het woord de algemene betekenis van een fout maken, een vergissing begaan. Geleidelijk breekt dan in de voorchristelijke tijd het inzicht baan dat eigenlijk alle fouten een schending van Gods wil en bedoeling zijn en zo krijgt het woord de betekenis van: zondigen tegen God. Dat is typerend voor het sterke godsdienstige besef van die tijd: er naast zijn wordt zondigen tegen God. In onze dagen is de ontwikkeling omgekeerd. Wat zonde is, wordt weer gewoon, nou ja, een fout, een vergissing, een ernaast zijn. Het klinkt heel neutraal, het doel wordt niet bereikt. Maar dat is juist de karakteristiek van de zonde. ‘Er naast’ is in de grond: naast de waarheid, naast de liefde, naast het ware leven, naast de eindbestemming. Het leven is een mislukt schot, naast het doel, het verdwijnt in het niet. Paulus zegt: in de dood, “het einddoel van de misser is de dood”. (Rom. 6:21)

Als we zo ‘er naast’ zijn dan ligt er geen enkele troost in als we geloven dat ‘er toch wel iets is’. Maar als we weten van zonde tegen God dan kunnen we het evangelie horen van een ‘Ik ben’ die om Christus'wil onze zonden vergeven wil. En die door zijn Geest ons leven zo wil leiden dat het geen misser wordt, maar het doel bereikt dat Hij bestemd heeft.

## 2. De kinderen Gods

We lezen in de bijbel soms over vreemde dingen waarvan we zeggen: ja, toen in die tijd was dat zo maar nu niet meer. Eén van de ongewoonste dingen in het Nieuwe Testament is dat er telkens sprake is van de kinderen Gods of de zonen Gods. Wie waren dat en zijn die er nu dan niet meer? Johannes zegt: “Nu weten we dat wij kinderen Gods zijn” en Paulus: “Gij zijt allen zonen Gods”. Daarom weten we als gelovigen dat ze er nog zijn en dat wij er ook toe kunnen behoren. Maar als we dat nu werkelijk geloven, dan moeten we des te meer vragen: wat betekent dat nu eigenlijk, kinderen Gods?

Voor velen is het dit, dat zij een vader in de hemel hebben die voor hen zorgt. Dat is al heel wat, maar dit geloof wordt in onze moderne tijd sterk aangevochten. Er zijn zoveel onverbiddelijke natuurwetten en er gebeuren zulke vreselijke dingen met de mensen dat Gods vaderlijke zorg uit het gezicht verdwijnt. We mogen deze belofte van vaderlijke zorg evenals alle andere beloften over het aardse leven ook niet zomaar gebruiken als een algemeen hanteerbare waarheid. Dat deed de duivel in de verzoeking en dat deden de valse profeten in het O.T. Maar wij kunnen Gods beloften alleen verstaan onder de leiding van de Heilige Geest en dan kunnen we die vaderlijke zorg telkens ervaren als een geloofsbelevens.

De kern van het kinschap Gods ligt achter iets anders. Die wordt meer benaderd door de vraag die men vroeger wel eens stelde: ben je wel een kind van God? wat eigenlijk betekent: wil je het zijn? Dat is iets heel anders dan een hemelse verzorger te hebben zoals de raven en de leliën des velds. De kerngedachte komt naar voren in de uitdrukking ‘Gods volk’, weer bekend geworden door de titel van het boek van mgr. Bekkers: ‘Gods volk onderweg’. Maar dit klinkt wel erg Oudtestamentisch. Iets minder is dit het geval met de nieuwe uitdrukking ‘Jesus people’, volk van Jezus. Het betekent allemaal hetzelfde, maar ook in de laatste uitdrukking klinkt het woord volk nog oudtestamentisch. Wat hier telkens bedoeld wordt, is wat het N.T. noemt de kinderen Gods. En nogmaals vragen we: wat bedoelt de bijbel met kinderen Gods?

In het O.T. komt de uitdrukking behalve een duistere plaats in Gen.6 niet voor. Wel wordt Israël Gods zoon genoemd, maar evengoed wordt het vergeleken met een bruid of geliefde vrouw en de bedoeling is alleen om een innige verhouding aan te geven. Als enige plaats die te vergelijken is met het nieuwtestamentische gebruik van kinderen Gods vond ik Hosea 1:10.

Maar in het N.T. verschijnt Jezus als de Zoon van God en dan wordt het anders. Ineens wemelt het van uitspraken over kinderen Gods en zonen Gods (waarbij zonen soms ook vertaald is door kinderen). Het is duidelijk dat het in dit kinschap niet gaat om het hulpbehoevende en toevluchtnemende van een kind in tegenstelling tot een volwassene. De voornaamste relatie van een kind tot zijn vader is niet dat het een helper heeft die voor hem zorgt (want dat geldt alleen voor de jeugdige leeftijd), maar dat het uit hem geboren is, dus uit zijn wezen is en op hem lijkt. Dat is het blijvende kenmerk van het kinschap. Wij kunnen van iemand zeggen: hij is een kind van zijn tijd - daarmee bedoelen we dat de tijd hem gevormd heeft, hij heeft de opvattingen en

de levensstijl van zijn tijd in zich opgenomen en zich daarmee vereenzelvigd. Zo kan men ook van iemand zeggen: hij is echt een kind van zijn vader en daarmee wordt dan bedoeld dat je direct zijn vader in hem herkent.

Als we denken aan een kind (een zoon) van God, dan denken we in de allereerste plaats aan Jezus. Hij leek op zijn Vader, de Hebr.brief zegt: "de afstraling van zijn heerlijkheid, de afdruk van zijn wezen" en de Col.brief: "Hij is de beeltenis van de onzichtbare God". Hij onderscheidt zich van alle andere kinderen Gods daarin dat hij vóór alle eeuwen geboren is, God uit God. Daarom wordt Christus de eniggeboren Zoon genoemd. Hij is enig, uniek. Maar de bijbel is in deze benaming van eniggeboren zoon niet consequent. Hij is ook de eerstgeborene onder vele broeders en zelfs worden die anderen ook wel een eerstgeborenen genoemd; zo spreekt de Hebr.brief van een feestelijke en plechtige vergadering van eerstgeborenen, dat is dan niet letterlijk bedoeld, maar als eretitel.

Jezus duidt op dit kinschap Gods als Hij tot Nicodemus zegt dat iemand het koninkrijk Gods niet kan zien tenzij hij wederom geboren wordt. Geboren worden is iets anders dan gemaakt worden, al spreken mensen die erg vlot willen doen tegenwoordig ook wel eens van kinderen maken. Maar dat is een afschuwelijk taalgebruik. Het is typerend voor de ontmenselijking en verzakelijking van onze tijd.

Wij kunnen van alles maken, zelfs de gekste dingen die niets met ons zelf van doen hebben, maar wat geboren is, is uit ons wezen en lijkt op ons. En dan is er nog een verschil tussen maken en geboren worden. Wat gemaakt is heeft geen leven, het kan wel op een levend wezen lijken, zoals een pop of desnoods een robot, maar het leeft niet. Leven kan alleen geboren worden, het aardse leven uit het aardse en het eeuwige leven uit het eeuwige. Een mens zoals hij is, heeft alleen aards leven, niet het eeuwige en vanuit de hemel gezien moet hij ook een soort robot lijken. Hij kan geweldig veel waarmee hij zelfs de engelen in verbazing brengt. Soms zou je zeggen als van een robot: hij is net echt, en toch, leven zit er niet in, je kunt hem nooit zo vervolmaken dat hij gaat leven. En zo kun je uit een gewone mens nooit een nieuwe mens maken, niet door opvoeding en niet door genetische selectie. Het blijft enkel aards leven. De 'nieuwe mens' moet nieuw geboren worden als kind van God. Nicodemus vraagt: hoe kan dat nou? een mens kan toch niet nog eens geboren worden. Jezus antwoordt daarop dat hij uit de Geest geboren moet worden. De vernieuwing door het geloof is zo radicaal dat er van een nieuwe geboorte gesproken wordt.

Toch gaat de beeldspraak van de geboorte, want een beeldspraak blijft het, niet geheel op. Bij een geboorte is het kind passief, het heeft er zelf geen macht over om geboren te willen worden, Maar bij de geboorte van een kind Gods is dat anders. Johannes zegt: Hij heeft ons macht gegeven om kinderen Gods te worden, als we Hem aannemen. Een mens kan dus het besluit nemen kind van God en broeder van Jezus te worden: "Die de wil doet van mijn hemelse Vader, die is mijn broeder, ieder die de rechtvaardigheid doet, is uit Hem geboren". Dat volgt dus uit het 'Hem aannemen' en 'Hem navolgen'.

Ook dit laatste is beeldspraak. We kunnen Hem niet letterlijk meer navolgen, zoals de discipelen dat deden toen zij geroepen werden in het land van Galilea.

Navolgen betekent voor ons: nadoen.

In een gesprekskring hierover zei iemand eens: we kunnen toch geen kleine christusjes worden. Dat is zo'n uitspraak waarbij verwacht wordt dat iedereen het er mee eens zal zijn en dat de ander zal zeggen: nee, maar zo bedoel ik het ook niet. Toch bedoelt het evangelie wel zoiets. Jezus zegt herhaaldelijk: "Wat Ik doe moet gij ook doen". Een uitzondering maakt Hij slechts voor het drinken van de beker van de toorn Gods. Maar niet voor zijn geloof, zijn rechtvaardigheid, zijn macht. Hem volgen betekent doen als Hij. Als ge het vreemd vindt om een kind van God te zijn, maar het wel wilt worden, begin dan te doen alsof ge het zijt. Dat is wat Jezus ons zegt: "volg Mij na, doe als Ik. Als ge bidt, ga dan naast Mij staan en zeg tegen God ook Vader: 'Onze Vader'".

Die aanspraak 'Onze Vader' moet bij de discipelen grote verwondering hebben gewekt, daar ging een nieuwe wereld voor hen open. Ze kenden hun eigen vader en op zijn hoogst konden ze zeggen: Abraham is onze vader, maar God? Dat is om te beginnen zoiets als wanneer iemand tegen wie we hoog opzien tegen ons zegt: laten we elkaar maar tutoyeren. Dat schept ineens een heel andere verhouding, maar het is in het begin wel erg onwennig. Iets dergelijks is er ook als God zich Vader laat noemen. Er is bij ons een zekere terughoudendheid, kan dat eigenlijk wel? Maar ook een blijdschap dat we dat doen mogen, want Hij heeft het zelf gezegd. En dan wordt het een soort belijdenis, al komt dat element er niet altijd uit als wij 's zondags het Onze Vader opzeggen op de maat van de dominee. Het gebruik is zo gewoon geworden en het woord zo versleten. Maar dat is eigenlijk met zoveel woorden in de bijbel het geval. Om ze te begrijpen moeten ze eerst weer vreemd voor je worden. Alsof je ze voor het eerst hoort. Een nieuw mens i.p.v. een mens zoals je nu eenmaal bent, eeuwig leven i.p.v. gewoon leven, een kind van God i.p.v. een kind van je tijd. Het is allemaal wel heel erg ongewoon. Vooral dat woord: gij zijt allen zonen Gods. Is het niet verschrikkelijk pretentiefus om dat te zeggen en te geloven. Wij leggen er juist graag de nadruk op dat een christen ook maar een gewoon mens is.

De bijbel schroomt echter niet de gelovigen aan te spreken met heiligen en noemt hen een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom. Zeker. dit is een andere taal en gedachtewereld dan die van onze tijd, maar het betekent toch iets, iets dat we moeten proberen in onze woorden en gedachten over te brengen. En dan lijkt het toch geen juiste vertaling er van te maken dat christenen ook maar gewone mensen zijn.

Maar is het niet erg hoogmoedig ook maar iets anders te geloven dan dat en de woorden nieuwe mensen en kinderen Gods in de mond te nemen zoals de bijbel doet? Iemand die er iets van begrijpt, weet dat hier geen hoogmoed aan te pas komt. Hoogmoedig kunnen we zijn op andere dingen, op veel geld, op een hoge positie, op bijzondere gaven, op een knap gezicht, op een beroemde vader en dergelijke. Dan zijn we iets in de ogen der mensen, dan kijken ze tegen ons op en dat kan ons hoogmoedig maken. Maar het kindschap Gods, neen. Daar kun je nooit hoogmoedig op zijn, er is niemand die tegen je opkijkt.

Trouwens, eigenlijk ben je het zelf ook niet. Paulus werd eens geconfronteerd met de vraag naar dat hoogmoedig roemen op bijzondere geestelijke voorrechten in

openbaringen en visioenen. Dan zegt hij: dat was ik niet zelf. Ik ben een mens, van die mens weet ik. Dat gevoel hebben we allemaal wel eens dat we kunnen zeggen: ik ken een mens, die gelooft, die op God vertrouwt, die blij is in Hem en Hem verwacht. We moeten oppassen dat we niet gaan zoeken naar kenmerken van ons geloof, zoals in sommige kringen wel gebeurt, of naar het antwoord op de vraag of we wel of niet een kind van God zijn. De bijbel wijst ons een veel reëlere weg. In het O.T. was Israël Gods volk, maar het bleef dat alleen als het de wet hield. Anders is het 'niet Mijn volk'. Zoals een vader tot zijn kind kan zeggen: als je dat doet dan ben je mijn kind niet meer. Dan is er een breuk in de innige verhouding. De vader herkent zijn kind niet meer, dat is het niet kennen van Luk. 13:25. Zoals het in het O.T. is met Gods volk is het in het N.T. met zijn kinderen, niet mijn volk, niet mijn kind, die de rechtvaardigheid niet doet is niet uit God. Maar die de rechtvaardigheid doet, is uit Hem geboren en zijn kind en 'al wie de wil mijns Vaders doet, is mijn broeder',

Zo kun je elke dag beslissen of je Gods kind bent of niet. Maar een vreemde zaak is het wel, zoals heel de bijbelse boodschap. Je kunt er niet aan wennen, het blijft nieuw, ongewoon. Een tweede lichte werkelijkheid midden in ons gewone leven en geloofsleven.

### 3. De tekenen der tijden

Is Christus komst nabij? Dat is een vraag waar in onze kerkdiensten niet veel over gesproken wordt en het is ook een moeilijk onderwerp. Als het ter sprake komt, merken de meeste mensen op: dat hebben ze al zo vaak gezegd. Dat is waar, maar dat is het op de laatste dag vóór de wederkomst ook nog en daarom is het geen argument om niet op de tekenen der tijden te letten. We moeten dat doen niet uit enig speciaal theologisch interesse, maar eenvoudig omdat het een bevel van de Heer is.

Het is er net zo mee als met de dienst der genezing. Ook daar is de vraag niet in de eerste plaats hoe wij erover denken en of het werkt. We kunnen het ook zien als een gebod dat Jezus zijn discipelen geeft gelijk met het zendingsbevel en het is nogal willekeurig het ene ernstig te nemen en het andere niet.

Zo zegt Jezus ook dat wij op de tekenen der tijden moeten letten. Dat wil niet zeggen dat wij er een leer over moeten maken of er over twisten, maar toch op zijn minst dat we ook eens uit dat oogpunt op de wereldgebeurtenissen letten en praten over wat ons opvalt. We kunnen daarbij niet met gezag spreken en nog minder gaan rekenen, want niemand weet de ure dan de Vader alleen. Maar Jezus zegt ook niet dat we de tekenen der tijden moeten gaan prediken, maar er op moeten letten, want ze houden ons voortdurend betrokken bij zijn wederkomst.

Daar zijn de oorlogen en geruchten van oorlogen, hongersnoden en aardbevingen. Zeker, ook die zijn er altijd geweest, maar dat was anders. Er hebben in de loop der tijden ongetwijfeld talloze mensen geleefd, die nooit van deze dingen - die plaatselijk en tijdelijk zijn - gehoord hebben. Dat kan nu niet meer. Door de massacommunicatiemiddelen leven we nu voor het eerst in een tijd dat iedereen er van hoort. En tekenen der tijden zijn wereldomvattende tekenen.

De liefde zal verkoelen. Ook hiervan kunnen we zeggen dat de mensen nooit erg lief voor elkaar zijn geweest. De geschiedenis leert ons dat er vroeger nog meer geweld en a-sociale toestanden waren dan nu. Maar dat was toch anders. Dat bracht het cultuurpatroon en het levensgevoel van die tijden mee. Maar nu leven wij in een eeuw van humaniteit, van medemenselijkheid en van het manifest over de rechten van de mens. De gewelddadigheid past eigenlijk niet meer in onze tijd en daarom schokt ze ons en is tot een teken geworden.

Tot de tekenen kunnen ook horen de catastrofes en natuurrampen door de mens zelf veroorzaakt. Hij verderft het veelsoortige leven in de zeeën en op de aarde nu in een mate als nimmer tevoren. En het is merkwaardig dat, nu de kerk hoe langer hoe minder oog heeft voor het einde der tijden en zich richt op een betere wereld, de moderne wetenschap het einde der wereld ziet komen, nog wel binnen 35 jaar.... De rollen zijn omgekeerd ('als deze zwijgen zullen de stenen roepen!'). Maar de kerk weet toch meer, want dode rivieren en zeeën herinneren ons ook aan het visioen van Ezechiël over de tempelbeek, die het dode water weer levend maakt en voor de vergiftigde aarde weer mogelijkheid schept tot nieuw leven in planten- en dierenwereld. Deze profetie krijgt in onze tijd een actualiteit en een concreetheid die ze tot nu toe niet had.

Zo kunnen we van veel tekenen zeggen: ze zijn er altijd al geweest, maar voor

het eerst hebben ze de mondiale omvang die past bij de uitdrukking tekenen der tijden. Dat geldt ook voor de positieve tekenen.

Altijd is het evangelie al verkondigd, maar nu voor het eerst wereldwijd. Nooit zijn er zoveel bijbels verspreid en zoveel evangeliepredikers geweest onder 'alle volken' als nu. Altijd is Israël tot een teken geweest, maar nu voor het eerst is Israël terug in het land en tot een aanstoot en ergernis der volken geworden.

Al deze tekenen dienen om ons betrokken te doen zijn bij het einde en het nieuwe begin - en juist die betrokkenheid raken we zo gauw kwijt. Dan zien we niet meer dat de berichten die we horen en lezen over de wereldgebeurtenissen niet alleen eigentijdse, maar ook heilshistorische betekenis hebben. De geschiedenis is geen in zich gesloten geheel, maar ligt open naar de eeuwigheid. God werkt niet alleen in ons persoonlijk leven, maar ook in de geschiedenis. En de tekenen der tijden dienen om ons daarop opmerkzaam te maken, zodat we niet alleen met onze politieke opvattingen, maar ook met ons geloof in de wereld staan. Daarom moeten we van alle geboden van Jezus ons ook dit herinneren dat we op de tekenen moeten letten. En dan niet onze ogen sluiten, maar "onze hoofden opheffen", aandachtig.....



## 4. Geloof

Geloof is één der kernwoorden van het christendom. Men kan zich haast geen godsdienstig gesprek, geen bijbelkring of kerkdienst voorstellen waarin het geloof geen centrale plaats inneemt. Daarom klinkt het misschien wat irriterend als we vragen: wat is geloof eigenlijk? Volgens de catechismus is het geloof een zeker weten, maar in ons dagelijks spraakgebruik heeft het juist een omgekeerde betekenis gekregen, want hoe vaak zeggen we niet: ik weet het niet, maar ik geloof het wel.

Als we over godsdienstig geloof spreken, dan kunnen we er de inhoud mee bedoelen en over iemand vragen: van welk geloof is hij? De een gelooft dit en de ander dat. Zo zeker is het geloof dus niet, dat het voor alle gelovigen gelijke inhoud heeft. En tegenwoordig zijn er veel mensen die de geloofszekerheden die ze vroeger hadden, zien verbrijzelen onder de mokerslagen van moderne ontdekkingen. De kerken hebben in hun belijdenisgeschriften de dingen neergelegd waarvan ze meenden dat ze zekerheid onder ons hadden, doch weinigen kennen die geschriften meer en die ze kennen, vinden dat ze nodig aan herziening toe zijn. Maar het is niet waarschijnlijk dat als aan zo'n herziening begonnen wordt, men het er ooit nog over eens zal worden. Wat blijft er nu over van de eenheid en de zekerheid van ons geloof?

De fout is dat men het geloof als een soort wetenschappelijk kenobject heeft beschouwd, dat men kon uitleggen en omschrijven. Maar er zijn dingen die we goed kunnen kennen en waar we heel zeker van zijn zonder ze te kunnen uitleggen of omschrijven. Dat zijn juist de eenvoudigste en tegelijk de hoogste. Ook als God zich aan ons openbaart, kunnen we Hem kennen, maar nooit omschrijven of duidelijk maken wie Hij is. Ja, we kunnen wel zeggen: "de Heer is mijn heil", maar dit is meer een blijde uitroep dan een informatie die een ander het gevoel geeft dat hij nu ingelicht is over ons geloof.

Wij vragen altijd direct: wat geloof je en is je geloof wel goed, maar dan gaan we te gauw voorbij aan de grondvraag zelf, of je wel gelooft, of je een gelovig mens bent. Geloven betekent in de grond: trouw zijn aan de oorspronkelijke band die er is tussen God en Zijn schepsel. De vraag wàt je precies geloven moet, is eigenlijk pas na de bijbelse tijd een echte strijdvraag geworden. In de bijbel komt het er op aan dát je gelooft. Waarin je gelooft is geen vraagpunt, dat is als het ware vanzelfsprekend: in het O.T. in God, in het N.T. ook in zijn Zoon Jezus Christus.

Maar als geloven dan op zichzelf zo belangrijk is - afgezien van een uitvoerige inhoudsopgave van wat men gelooft - dan dringt zich te meer de vraag op: wat is eigenlijk geloven? Is het een ingewikkeld proces dat moeilijk te begrijpen is? Nee, dat helemaal niet, het is juist heel eenvoudig en daarom juist zo moeilijk uit te leggen. En toch is het nodig om er eens over na te denken omdat er zoveel misverstanden bestaan over het geloof, De nadruk is teveel komen te liggen op de kennis van de uitgewerkte inhoud van wat we geloven in plaats van op de daad, de houding van het geloven zelf.

Om dit duidelijk te maken, kan ik er niet omheen om - voor het eerst in deze stukjes - de grondtekst erbij te halen. Van de woorden geloof, geloven en gelovig kies

ik dan het laatste. Dat is in het Grieks - de taal waarin het N.T. geschreven is en waarin de eerste christenen het O.T. lazen - πιστος. Dat kan in het Nederlands betekenen gelovig maar ook geloofwaardig, trouw en betrouwbaar. Als men iemand πιστος noemt, kan men dus bedoelen dat hij gelooft en vertrouwt in een ander, maar ook dat hijzelf zodanig is dat een ander in hem geloven en op hem vertrouwen kan. Het wordt gezegd van God bijv. in Deut. 7:9, 32:4, Jes. 49:7 de trouwe God en in het N.T. bijv. 1 Cor. 1:9 God is trouw en van Christus Hebr. 2:17 de trouwe hogepriester en Op. 3:14 de trouwe, betrouwbare getuige, maar ook van mensen. Van Paulus in 1 Tim. 1:12 en van een dienstknecht Matth. 25:21 vv. In Joh. 20:7 wordt het gezegd tegen Thomas en daar is het vertaald met gelovig. Het is allemaal hetzelfde woord. In het Nederlands hebben we de betekenissen uit elkaar gehaald en verstaan we onder gelovig iets anders dan onder trouw of betrouwbaar. En toch moeten we de verwantschap tussen deze twee begrippen weer zien om het woord geloof zijn volle inhoud te geven. Waarom is de dienstknecht, die - terwijl hij op de heer wacht - zijn werk goed blijft verrichten, trouw? Hij kan trouw zijn, omdat hij gelooft dat zijn heer betrouwbaar is en werkelijk terug zal komen. En waarom was de dienstknecht die het ene talent begroef niet trouw? Omdat hij niet geloofde in de betrouwbaarheid van zijn heer. Die gelovig is, is voor God betrouwbaar. Hij kan iets met hem beginnen. Wie ongelovig is, is een onbetrouwbaar element in de samenstelling van zijn schepping.

Gelovig zijn is trouw zijn. Zonder geloof en trouw valt het leven uiteen, zij zijn de band tussen God en zijn scheepsel. God is de eeuwige trouwe, Hij is trouw aan zijn volk en de profeten verwijten Israël niet zozeer ongeloof, maar ontrouw. Israël heeft trouwbreuk gepleegd.

Centraal is hier de band (het verbond) tussen God en de mens. En bij God moeten we dan om te beginnen denken aan de 'getrouwe Schepper' van hemel en aarde, die zijn scheepsel liefheeft. De volken hebben die band verbroken, zij hebben God uit het oog verloren en zichzelf goden gemaakt. De mens trekt zich terug op zichzelf.

Met Israël heeft God die band weer hersteld en opnieuw zijn liefde geopenbaard. Maar telkens dreigt het gevaar dat Israël doet wat de volken gedaan hebben, Hem weer verlaten, de voorkeur geven aan allerlei schijn gestalten van goden en de ware liefde inruilen voor tijdelijke voordelen. Dat is de zuigkracht waaraan het scheepsel bloot staat, de mensheid in haar geheel en elk mens persoonlijk. De Bijbel spreekt van zondeval. God wordt ver en vreemd voor hem.

Het geloof en de trouw overbruggen de scheiding die de duivel tussen God en de mens geslagen heeft. Het geloof treedt in als we het niet meer kunnen zien en de trouw als de liefde op de proef wordt gesteld. Wanneer we in raadselen wandelen en wanneer zoals in de psalmen staat de rechtvaardigheid niet beloond wordt, maar de goddeloze gedijt, terwijl 'God het niet ziet'. Maar Job bleef aan God vasthouden, hoewel het leek dat hij alle redenen had om van God af te vallen. Hier krijgt het geloof duidelijk het karakter van trouw.

Nog altijd leven wij elke dag in de verstoorde en verduisterde verhouding tussen God en zijn schepping. Nog altijd doet de aanklager moeite om Gods trouw bij ons verdacht te maken. De duivel is de ontbindende kracht tussen God en zijn schepping, maar de grondgedachte van de Bijbel is het verbond dat God opnieuw gesloten heeft

en Jezus de Middelaar heeft het waargemaakt en bevestigd.

Toen Hij aan het kruis hing tussen hemel en aarde, tussen God en de mensen, bleef Hij trouw aan God en aan de mensen. Hij verloochende God niet en stierf voor de mensen. Hij is de voleinder des geloofs.

Dat is onze troost in leven en sterven. Paulus heeft daarvan geweten toen hij aan Timotheüs schreef: indien wij ongelovig zijn of ontrouw zijn – ook het woord dat hier staat heeft deze twee betekenissen – en daarmee ons kindschap Gods verloochenen, dan zegt God ons zijn geloof in ons niet op. Hij blijft getrouw, Hij kan zichzelf niet verloochenen. En Hij blijft uitzien naar de mens.

Er zijn tijden geweest in de kerk dat het geloof niet werd aangevochten en dat alle aandacht kon worden en misschien ook moest worden besteed aan de inhoud ervan. De tegenstelling tot het ware geloof was toen het verkeerde geloof, de ketterij. Thans is het de twijfel, de angst. En nu treedt dat andere aspect van het geloof op de voorgrond: geloven is vertrouwen op God en trouw zijn aan God. Als u de Bijbel uit dat oogpunt leest, dan zult u zien dat hij vol staat van de blijde boodschap van Gods trouw en van de oproep tot onze trouw aan Hem. Dat is Gods woord in deze eeuw en deze wereld tot zijn verschijning in heerlijkheid.